

Tadeusz Dryzek

Tadeusz Dryzek

1919–2002

Prezes SEP w latach 1961–1981

Tadeusz Dryzek urodził się 1 stycznia 1919 r. w Józefowie k. Bełchatowa, jako syn Władysława – robotnika i Marii z Kukielskich. Gimnazjum ukończył w 1938 r. w Łodzi i rozpoczął studia na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej. W Wojnie Obronnej we wrześniu 1939 r. walczył jako ochotnik w Oddziale Legii Akademickiej przy Sztabie Obrony Warszawy, za co został odznaczony Krzyżem Walecznych.

W czasie okupacji niemieckiej przebywał w Łodzi, pracując jako kreślarz w firmie Zellgarn. Po wyzwoleniu działał w grupach operacyjnych przy organizowaniu pracy przemysłu w Łodzi, a następnie studiował w Politechnice Łódzkiej, gdzie w roku 1950 uzyskał dyplom magistra inżyniera elektryka. W czasie studiów był jednym z organizatorów i pierwszym prezesem Bratniej Pomocy (1945-1946), a w okresie 1945-1948 – przewodniczącym

Zarządu Terenowego Akademickiego Związku Walki Młodych „Życie”. W latach 1948-1951 pracował jako asystent w Katedrze Podstaw Elektrotechniki, kierowanej przez prof. Bolesława Konorskiego.

Tadeusz Dryzek jednocześnie rozpoczął pracę w Zakładzie Sieci Elektrycznych Łódź-Miasto jako inżynier eksploatacji, a następnie dyrektor. W 1952 r. został powołany na naczelnego dyrektora Biura Projektów Energetycznych „Energoprojekt” w Warszawie (od 1953 r. Zarząd Biur Projektów Energetycznych). W latach 1955-1957 pełnił funkcję dyrektora generalnego w utworzonym w 1952 r. Ministerstwie Energetyki, a po utworzeniu w 1957 r. Ministerstwa Górnictwa i Energetyki kierował w nim (w latach 1957-1960) Departamentem Energetyki, będąc również doradcą ministra w sprawach energetyki. W latach 1960-1965 był sekretarzem Komitetu ds. Techniki, późniejszego Komitetu Nauki i Techniki. W 1965 r. został podsekretarzem stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych odpowiedzialnym za sprawy techniczne. Od 1970 r. zajmował stanowisko podsekretarza stanu w Ministerstwie Górnictwa i Energetyki, skąd przeszedł w 1974 r. na emeryturę.

Z racji zajmowanych stanowisk był członkiem wielu organizacji krajowych i zagranicznych związanych z energetyką, m.in. Państwowej Rady ds. Pokojowego Wykorzystania Energii Jądrowej (1956-1982), Komitetu Energetyki, a następnie Komitetu Problemów Energetyki PAN (1961-1983), Komitetu Badań i Prognoz „Polska 2000” Polskiej Akademii Nauk (1970-1975), Państwowej Rady ds. Gospodarki Paliwowo-Energetycznej (do 1982 r.), Komisji Głównej Energetyki przy Komitecie Nauki i Techniki. Był także członkiem Rady Techniczno-Ekonomicznej przy Ministrze Górnictwa i Energetyki (1957-1969) oraz Ministrze Energetyki i Energii Atomowej (1976-1982), a także Rady Naukowo-Technicznej przy Ministrze Łączności. W latach 1958-1965 kierował pracami Zespołu ds. Współpracy z Komitetem Energii Elektrycznej Europejskiej Komisji Gospodarczej ONZ w Genewie, gdzie dwukrotnie wybierano go na wiceprzewodniczącą tego Komitetu.

Był wybitnym działaczem SEP, do którego wstąpił w 1950 r. Na XIV Walnym Zjeździe Delegatów w 1961 r. w Szczecinie został wybrany na prezesa SEP i funkcję tę pełnił nieprzerwanie przez 20 lat, będąc wybierany ośmiokrotnie na kolejnych WZD. Lata jego działalności jako prezesa były okresem burzliwego rozwoju SEP, na co miały wpływ warunki gospodarczo-polityczne w kraju. Dla realizacji swej polityki społeczno-gospodarczej władze państwowe szukały poparcia w stowarzyszeniach naukowo-technicznych. Nastąpiło zaktywizowanie i rozszerzenie działalności stowarzyszeń i ich udziału w rozwoju gospodarki kraju. Spowodowało to wzrost znaczenia SEP, umocnienie jego roli i rozszerzenie zakresu działalności oraz uniezależnienie się od hegemonii NOT i swobody działania jako stowarzyszenia naukowo-technicznego. W okresie 1959-1981, liczba członków indywidualnych wzrosła ponad pięciokrotnie, członków zbiorowych ponad 14-krotnie, kół zakładowych i terenowych ponad 6,5-krotnie, liczba sekcji naukowo-technicznych z pięciu do czternastu. W SEP rozwinięto inicjatywy wspierające opracowanie programów rozwojowych poszczególnych branż związanych z przemysłem energetycznym, elektrycznym i elektronicznym. Opracowano kilka poważnych memoriałów w tej sprawie do władz państwowych. Zacieśniono stosunki z bratnimi stowarzyszeniami: SIMP, SITPCH, SITG i SITPH (np. SEP jako stowarzyszenie wiodące objęło wspólnie z SIMP, PZITB i SITG patronat nad budową kombinatu Górnictwo-Energetycznego w Bełchatowie).

Otoczono opieką studiującą młodzież, powołując Komisję ds. Młodzieży. Zacieśniono kontakty techniczne z zagranicą, organizując u nas Dni Elektryki Zagranicznej oraz Dni Polskiej Elektryki za granicą. Autorytet polskiej elektryki podnosiły za granicą komitety naukowo-techniczne. Trzy z nich: Elektrotermii, Ochrony Odgromowej i Oświetleniowy reprezentowały Polskę w organizacjach międzynarodowych. W ramach SEP działała także Polska Sekcja Stowarzyszenia Inżynierów Elektryków i Elektroników – IEEE (*The Institute of Electrical and Electronics Engineers*), której członkiem był Tadeusz Dryzek.

Uroczystości z okazji 50-lecia SEP, Sala Kongresowa Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie, 1969 rok. Prezes Tadeusz Dryzek na pierwszym planie, za stołem prezydiальnym. Za nim Profesor Janusz Groszkowski. [fot. Andrzej Pochanke]

Rozwinięta została działalność agend gospodarczych SEP: Biura Badawczego ds. Jakości (BBJ), Centralnego Ośrodka Szkolenia i Wydawnictw (COSiW) i Izby Rzeczoznawców. W latach 1971-1977 patronował wydawanej przez SEP monumentalnej, pięciotomowej „Historii Elektryki Polskiej”, obejmującej historię rozwoju głównych dziedzin elektryki polskiej. Stanowi ona kompendium wiedzy o tych dziedzinach i jest swego rodzaju ich encyklopedią.

Prezes Tadeusz Dryzek był zwolennikiem współpracy z NOT na zasadach partnerstwa. Brał udział w kolejnych Kongresach Techników Polskich, pełniąc tam odpowiedzialne funkcje (na IV KTP był wiceprzewodniczącym Sekcji Wynalazczości, na VI – przewodniczącym Sekcji Elektryki, Automatyki i Telekomunikacji, na VII – przewodniczącym Sekcji Surowce, Materiały, Zaopatrzenie w Energię). W okresie 1977-1981 przewodniczył Polskiemu

Komitetowi Gospodarki Energetycznej NOT.

Był również działaczem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, zajmując w latach 1962-1974 stanowisko przewodniczącego Komisji Nauki i Techniki Zarządu Głównego TPPR. Zorganizował Dni Techniki Polskiej w 1966 r. na Białorusi i w 1968 r. na Ukrainie. Miał zdecydowanie lewicowe poglądy, był członkiem PPR i PZPR, a także Centralnej Komisji Rewizyjnej PZPR, jednak w SEP współpracował zgodnie ze wszystkimi, niezależnie od ich poglądów. W okresie stanu wojennego uchronił SEP przed agresywnymi działaniami władz, których ofiarą padły wówczas inne organizacje, stowarzyszenia, redakcje czasopism i inne.

Był zapalonym szachistą. Brał udział w wielu krajowych i między narodowych turniejach i osiągał w nich znaczące wyniki, np. w 1946 r. był członkiem drużyny miasta Łodzi, która zdobyła drużynowe mistrzostwo Polski. Był objęty klasyfikacją Międzynarodowej Federacji Szachowej FIDE (fr. *Fédération Internationale des Échecs*).

Otrzymał wiele odznaczeń państwowych, resortowych, regionalnych i stowarzyszeniowych, m.in.: Order Sztandaru Pracy I i II klasy, Krzyż Komandorski i Oficerski OOP, Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi, Złoty i Srebrny Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju”, Złote Odznaki Zasłużonego: dla Energetyki, dla Ministerstwa Łączności, dla Przemysłu Maszynowego, Złote OH SEP i NOT, Medale: im. M. Pożaryskiego, R. Podoskiego, J. Groszkowskiego, B. Rumińskiego, Odznaki Honorowe: Stowarzyszenia Energetyków ZSRR, Stowarzyszenia Elektryków Czechosłowacji, Stowarzyszenia Elektrotechniki, Elektroniki i Telekomunikacji Bułgarii, Medal A. M. Ampère'a Francuskiego Stowarzyszenia Elektryków i Elektroników i inne.

Tadeusz Dryzek – prezes SEP w latach 1961-1981

W małżeństwie z Jadwigą Sadek miał dwoje dzieci: córkę Joannę z męża Zdrojewską (magistra inżyniera elektryk) i syna Andrzeja (magister fizyki). Zmarł 12 czerwca 2002 r. i pochowany został na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach (kwatery C, rząd 37, grób 4).

Opracował: **Zbigniew Białkiewicz**

Materiał został pierwotnie opublikowany w „Spektrum” nr 4 - 5 z 2004 r.

Uzupełnienia i redakcja dla potrzeb publikacji internetowej: Jacek Nowicki, SG SEP, styczeń 2019 r.

Źródła:

- *Autobiogram T. Dryzka: Wybrane dane z życiorysu - maszynopis w aktach SEP;*
- *Tadeusz Dryzek – członek honorowy SEP i wieloletni prezes Stowarzyszenia, „Spektrum” nr 7-8 z 2002 r.;*
- *Who is who, wyd. 1986 r. ;*
- *Historia Elektryki Polskiej, tom 1, wyd. 1976 r.;*
- *Historia SEP 1919-1999, wyd. 1999 r.;*
- *Zeszyt historyczny nr 1 SEP, wyd. 1994 r.;*
- *Informacje uzyskane córki Tadeusza Dryzka - Joanny oraz od byłego sekretarza generalnego SEP Kazimierza Gawęda.*